

Sygn. akt VU 243/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 kwietnia 2017 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Beata Łapińska

Protokolant stażysta Katarzyna Pielużek

po rozpoznaniu w dniu 28 kwietnia 2017 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku K. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania K. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 23 lutego 2016 r. sygn. (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje wnioskodawcy K. W. prawo do emerytury poczynając od dnia (...) 2016 roku.

Sygn. akt VU 243/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 23 lutego 2016 roku, sygn. (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił K. W. prawa do emerytury, podnosząc w uzasadnieniu decyzji, iż wnioskodawca nie udowodnił 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Organ rentowy odmówił ubezpieczonemu zaliczenia okresu zatrudnienia od dnia 1 marca 1979 roku do dnia 17 lipca 1997 roku w Gminnej Spółdzielni (...) w L., ponieważ przed organem rentowym praca w szczególnych warunkach nie może być dokumentowana zeznaniami świadków.

W odwołaniu wniesionym od powyższej decyzji K. W. wniósł o przyznanie prawa do emerytury ze względu na to, że w okresie od dnia 1 marca 1979 roku do dnia 17 lipca 1997 roku wykonywał pracę w szczególnych warunkach w Gminnej Spółdzielni (...) w L..

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. wniósł o oddalenie odwołania podnosząc dodatkowo, że wnioskodawca nie posiada świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych wystawionego przez ww. Spółdzielnię.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca K. W., urodzony w dniu (...), złożył w dniu (...) 2016 roku wniosek o przyznanie prawa do emerytury.

(dowód: wniosek o emeryturę k 1 – 4 akt emerytalnych)

Wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 roku legitymuje się okresem ubezpieczenia w wymaganym przez ustawodawcę wymiarze 25 lat, w tym 22 lat, 1 miesiąca i 3 dni okresów składkowych, 2 lat i 17 dni okresów nieskładkowych oraz 10 miesięcy i 10 dni okresów uzupełniających w postaci pracy na roli.

(okoliczności niesporne)

Do stażu pracy w warunkach szczególnych ZUS zaliczył wnioskodawcy 1 rok, 7 miesięcy i 13 dni. Jest to okres zatrudnienia wnioskodawcy w Przedsiębiorstwie (...) od dnia 19 maja 1976 roku do dnia 31 grudnia 1977 roku, kiedy to stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał obowiązki kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony.

(dowód: świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach, k. 16, decyzja ZUS z dnia 23 lutego 2016 roku, k. 25 akt emerytalnych)

W okresie od dnia 1 marca 1979 roku do dnia 17 lipca 1997 roku wnioskodawca był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierowcy w Gminnej Spółdzielni (...) w L. w komórce organizacyjnej (...). W wystawionych angażach pracodawca ubezpieczonego wskazywał, że był on kierowcą pojazdu ciężarowego marki (...) i otrzymywał dodatkowe wynagrodzenie za czynności spedycyjne, konwój i prowadzenie drugiej przyczepy.

(dowód: świadectwo pracy z dnia 18 lipca 1997 roku, k. 7 akt rentowych, umowa o pracę z dnia 1 marca 1979 roku, k. 10-11, angaże, k. 12 – 21, k. 24 akt sprawy)

Przedmiotem działalności Spółdzielni zatrudniającej wnioskodawcę był handel materiałami budowlanymi, a także zaopatrywanie okolicznej ludności i sklepów w żywność i inne niezbędne materiały. W Spółdzielni zatrudnionych było około stu pracowników. Pracodawca wnioskodawcy stale dysponował trzema lub czterema samochodami ciężarowymi.

W spornym okresie wnioskodawca kierował samochodami ciężarowymi marki S. i R.. Niezbędne uprawnienia uzyskał w 1974 roku. Woził materiały budowlane, cement i wapno. Dostarczał również pasze dla zwierząt, zboże, węgiel, nawozy, ziemniaki i inne towary osobom prowadzącym gospodarstwa rolne i sklepy spożywcze. Pracował w pełnym wymiarze czasu pracy, wykonując prace transportowe za pomocą samochodów ciężarowych.

(dowód: zeznania świadek H. K., nagranie od minuty 2:46 do minuty 6:12, zeznania świadek Z. S. (1), nagranie od minuty 6:12 do minuty 8:24, zeznania wnioskodawcy w związku z nagraniem od minuty 9:35 do minuty 10:27, protokół rozprawy z dnia 28 kwietnia 2017 roku, k. 33 – 33v akt sprawy)

Pracodawca nie wystawił ubezpieczonemu świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

(okoliczność niesporna)

Sąd Okręgowy dokonał oceny dowodów i zważył co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 887 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. w dniu 1 stycznia 1999 r.) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (ust. 2).

W świetle powyższych regulacji żądanie wnioskodawcy należało zatem rozpoznać w aspekcie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.), zwanego dalej rozporządzeniem.

Z treści § 4 tego rozporządzenia wynika, iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w Wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1. osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
2. ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Ten „wymagany okres zatrudnienia” to okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia), natomiast pracą w warunkach szczególnych jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tegoż aktu (§ 1 i § 2 rozporządzenia).

W przedmiotowej sprawie kwestią sporną między stronami było to, czy wnioskodawca posiada wymagany 15-letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach. Spełnienie pozostałych przesłanek nie było przedmiotem sporu, a jednocześnie nie budzi żadnych wątpliwości – wnioskodawca ma wymagany okres zatrudnienia, to jest 25 lat, ukończył 60 lat i nie jest członkiem OFE.

Za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Prawidłowe rozumienie pojęcia pracy w szczególnych warunkach nie jest możliwe bez wnikliwej analizy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Z zestawienia § 1 i 2 tegoż rozporządzenia wynika, że pracą w szczególnych warunkach jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tego aktu. Warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku pracy nie wykonuje czynności pracowniczych nie związanych z tym stanowiskiem pracy, ale stale, to jest ciągle wykonuje prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 listopada 2000 roku, II UKN 39/00, OSNAP 2002/11/272).

Odnosnie oceny dowodów zgromadzonych w postępowaniu zważyć należy, iż okresy pracy w warunkach szczególnych, stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy.

Należy jednak wskazać, że z cytowanego wyżej § 2 rozporządzenia nie wynika, aby stwierdzenie zakładu pracy w przedmiocie wykonywania przez pracownika pracy w warunkach szczególnych miało charakter wiążący i nie podlegało kontroli organów przyznających świadczenia uzależnione od wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Brak zatem takiego świadectwa lub jego zakwestionowanie przez organ rentowy, nie wyklucza dokonania ustalenia zatrudnienia w warunkach szczególnych innymi środkami dowodowymi w toku postępowania sądowego.

Okoliczność niedysponowania przez skarżącego świadectwem pracy w szczególnych warunkach, nie przesądza jeszcze, że wnioskodawca takiej pracy nie wykonywał.

Stanowisko takie wielokrotnie zajmował również Sąd Najwyższy, który między innymi w wyroku z dnia 2 lutego 1996 roku, II URN 3/95, OSNAP 1996/16/239 stwierdził, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokości mogą być udowodniane wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego. Ograniczenia dowodowe zawarte w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10, poz. 49 ze zm.) dotyczą wyłącznie postępowania przed tymi organami.

Sam fakt zatrudnienia wnioskodawcy w Gminnej Spółdzielni (...) w L. był niesporny między stronami w świetle dokumentów znajdujących się w jego aktach ubezpieczeniowych. Spornym pozostawał charakter pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w kwestionowanym przez organ rentowy okresie, to jest czy była to praca wykonywana w szczególnych warunkach, czy też nie. Stało się tak dlatego, że z dokumentów w postaci świadectwa pracy oraz angaży, kart wynagrodzenia oraz innych dokumentów zgromadzonych w toku postępowania, potwierdzających zatrudnienie wnioskodawcy w spornych okresach, wynika, że wnioskodawca był zatrudniony na stanowisku kierowcy. Należy jednak podnieść, iż okoliczność nieprecyzyjnego określenia stanowiska pracy wnioskodawcy polegającego na niewskazaniu kierowcą jakich pojazdów był ubezpieczony, nie oznacza – jak chce organ rentowy – że skarżący nie był kierowcą samochodów ciężarowych o ciężarze całkowitym przekraczającym 3,5 tony.

Dokonując ustaleń w zakresie rodzaju prac wykonywanych przez wnioskodawcę w zakwestionowanych przez ZUS okresach Sąd oparł się na zgromadzonej w sprawie dokumentacji oraz zeznaniach świadków Z. S. (2) i H. K., które w spornym okresie pracowały razem z wnioskodawcą, a zatem dysponowały bezpośrednią i szczegółową wiedzą co do codziennych obowiązków pracowniczych skarżącego. Świadkowie potwierdzili, że wnioskodawca pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wyłącznie jako kierowca samochodów ciężarowych o ciężarze całkowitym przekraczającym 3,5 tony. Wnioskodawcy były przypisane pojazdy marki S. i R., które dodatkowo były wyposażane w przyczepy. Tymi samochodami ciężarowymi wnioskodawca przewoził materiały budowlane, węgiel i nawozy oraz dostarczał towary do sklepów. Zatrudnienie wnioskodawcy w warunkach szczególnych jest w ocenie Sądu logiczną konsekwencją faktu, iż pracodawca odwołującego dysponował kilkoma pojazdami ciężarowymi, które były codziennie użytkowane ze względu na potrzeby społeczności wiejskiej. Co więcej, specyfika pracy odwołującego wymagała przewożenia towarów za pomocą pojazdu o dużej ładowności. Biorąc pod uwagę przedmiot działalności zatrudniającego ubezpieczonego zakładu pracy uznać należało, że posiadając uprawnienia do prowadzenia samochodów ciężarowych, to właśnie nimi wnioskodawca jeździł stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Fakt posiadania przez wnioskodawcę stosownych uprawnień niezbędnych do prowadzenia samochodów ciężarowych potwierdził pośrednio ZUS, zaliczając do stażu pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych okres zatrudnienia w (...) R. poprzedzający zatrudnienie skarżącego w ww. Spółdzielni.

Sąd poddał zeznania świadków weryfikacji w myśl przepisu art. 233 § 1 k.p.c. i uznał i uznał je za spójne i logiczne, a w konsekwencji wiarygodne i przekonujące. Wydając rozstrzygnięcie w przedmiotowej sprawie Sąd wziął także pod uwagę zeznania wnioskodawcy, albowiem nie kolidowały one w żadnym zakresie z zeznaniami świadków. Dokonując ustaleń faktycznych w przedmiotowej sprawie, Sąd uwzględnił także dokumentację pracowniczą skarżącego. Jakkolwiek zatrudniający nie wystawił wnioskodawcy świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych, to z umów o pracę i wystawionych angaży wynika, że w okresie od dnia 1 marca 1979 roku do dnia 17 lipca 1997 roku ubezpieczony zajmował stanowisko kierowcy, w tym kierowcy(...) w dziale (...), wykonując również czynności spedycyjne. W Spółdzielni, w której był zatrudniony wnioskodawca było zapotrzebowanie na pracowników kierujących pojazdy o dużej ładowności, a to ze względu na wykonywanie w rejonie działania pracodawcy ubezpieczonego robót budowlanych oraz konieczność codziennego zaopatrywania sklepów spożywczych i okolicznej ludności.

Zatrudnienie na stanowisku kierowcy samochodu było zatem w przypadku wnioskodawcy jednoznaczne z wykonywaniem obowiązków na stanowisku kierowcy samochodów ciężarowych o ciężarze całkowitym powyżej 3,5

tony. Pojazdy marki S. i R., które obsługiwał wnioskodawca w spornych okresach, mieszczą się w definicji samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony.

Dodać należy, że organ rentowy w toku postępowania nie podważał w jakikolwiek sposób dowodów zgłoszone przez wnioskodawcę i nie zakwestionował wskazanych przezeń okoliczności faktycznych.

W świetle przeprowadzonego postępowania dowodowego nie budzi zatem żadnych wątpliwości, że wnioskodawca w spornych okresach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował jako kierowca samochodu ciężarowego o ładowności powyżej 3,5 tony. Ubezpieczony nie był w tym czasie kierowany do innych prac.

Prace na stanowisku kierowcy samochodów ciężarowych o ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony są pracami zaliczonymi przez ustawodawcę do prac w szczególnych warunkach zgodnie z wykazem A, działem VIII pkt 2 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku.

Biorąc zatem pod uwagę, iż wnioskodawca spełnił wszystkie wymagane przepisami rozporządzenia warunki do uzyskania prawa do wcześniejszej emerytury, to jest ukończył 60 lat, jego łączny okres zatrudnienia składkowy i nieskładkowy wyniósł 25 lat, legitymuje się ponad 15-letnim stażem pracy w szczególnych warunkach, należy uznać, że odwołanie wnioskodawcy zasługuje na uwzględnienie.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. przyznał wnioskodawcy K. W. prawo do emerytury od dnia (...) 2016 roku, to jest złożenia wniosku o przyznanie prawa do emerytury.